

בתורה ששל תורה

פרפראות עה"ת משלחן ומבאר רבותינו נבג"מ יו"ל ע"י חבורת אברכים דקהילת חסידי סאטמאר בארה"ק

כס"ד

זמנים לשב"ק
גליון תת"כ

פרשת ויצא

ט' כסלו תשפ"ו

4:00	הדלה"נ
5:51	מורצש"ק
5:03	עלות השחר
6:15	נץ החמה
8:04	סווק"ש א'
8:51	סווק"ש ב'
9:43	סווק"ת
11:27	חצות

האדם צריך לכוון השעות בהקדמת כבוד השם ב"ה ראשונה כי כן יסודו רז"ל סדר מלכות ראשונה לזכרונות להקדים כבוד שמים תחלה לשאלת צרכיו. ועד"ז רמז ר"י אם מחשבת המקום קדמה למחשבת הזמן. היינו מחשבת המקום ב"ה קודם בתפלתו למחשבת צרכי גופו בעוה"ז אינו חייב ואם מחשבת הזמן קודם היגיו הוא חייב. וכן הרמז ויפגע במקום. כי יעקב אבינו ע"ה התפלל תחלה על כבוד המקום ב"ה ועל בנין בהמ"ק כמבואר במד"ר. ואח"כ התפלל יעקב אבינו (בראשית כה, כ) אם יהיה אלהים עמדי וגו' ונתן לי לחם לאכול וגו' ושבת בשלום וגו'.

סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה וגו'. ובבעה"ט סולם בגי' סיני, שהראהו מעמד הר סיני, ויבואר דהסולם מרמז על התורה שניתנה בסיני, ולז"ה והנה סולם זה התורה דוקא אם מוצב ארצה ראשו מגיע השמימה, משא"כ הלומד תורה מתוך גבהות הלב אדורבא התורה נעשית לו סם המות ואין לו חיות וקיום בה, ומפרש הטעם לזה והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו, פי' כי מכיון שיש בתורה בחינת עליה ובחינת ירידה מים המתוקים ומים המרים, על כן העוסק בה מתוך ענוה ושפלות רוח השכינה שורה בעסק תורתו ותורתו נעשית לו סם חיים מאחר שזוהי תענוע טעם מתניקות התורה אבל הלומד מתוך גאות וגבהות הלב מכיון שאין השכינה שורה אצלו התורה נעשית לו סם מות ושותה מים המרים שבה ויכול לירד ע"י"ז מטה לעמקי שאול.

ויאמר יעקב מכרה כיום וגו' (כה, לא). במד"ר (פס"ג, ג) איתא, מכרה כיום, אמר לו זכין לי חד יום מן דידך. אמר רבי אחא כל מי שהוא יודע לחשב ימי הגלות ימצא שיום אחד ישב יעקב בשלוה בצלו של עשו. ועיין במפרשים שם מה שפירשו במאמר זה, ובפני יהושע גיטין (פח א) בד"ה עולא אמר.

הריעב"ץ ז"ל בהקדמה לספרו מור וקציעה ח"ב (דף ב' ע"א), כתב על עצמו, "היודע לחשב שנותיו של יעקב ימצא שלא ישב יום אחד בשלוה" ע"ש. והוא בלשון מליצה עפ"י דברי המדרש הנ"ל, שיום אחד ישב יעקב בשלוה, ואילו על עצמו כתב שלא ישב אף יום אחד בשלוה. אלא שראיתי לו בסידורו (ע' פח הוצאת אשכול), בהנהגת תלמוד תורה (אות ג), שכתב וז"ל כי אמנם אין צדיק בעולם שסבל יותר מיעקב, והיו כל ימיו חיי צער כנווע, ודרשו חכמינו ז"ל (ב"ר פפ"ד, ג) עליו הפסוק לא שלותי ולא נחתיו בו. ואמרו היודע לחשב שנותיו של יעקב ימצא שלא ישב יום אחד בשלוה ע"ש. נראה שהיה בזכרונם המאמר בלשון זה שלא ישב יום אחד בשלוה, והוא גם כוונתו במור וקציעה שם. אמנם לפנינו לא נמצא בלשון זה. אלא אמרו שיום אחד ישב יעקב בשלוה. (מגדים חדשים)

ניצוצות

דמעותיו של בעל דין הרשימו דין אחד. נענה ואמר שאינו יכול לשבת בדין זה ולדון לאמתו, שכן הדמעות השפיעו עליו ו"שחדו" אותו. עד כדי כך יכולות דמעות להשפיע - ואפילו על השמים!

והנה מלאכי וגו', גבי גילוי שכינה אמר והנה ה', הכוונה בזה כי היתה נבואה ממש: (אוהחה"ק) **ויצא יעקב מבאר שבע** כו' נ"ל בהקדים לפרש פסוק ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב. היות שסיבת השליטה של עשיו על עם הקדוש הוא הכל בכח מצות כיבוד אב שעשה ונמה היה כיבודו בחרבו שהיה ציד בפיו של יצחק ולזה אמר לו על חרבך תחיה פירוש בשביל מצות שעשית בחרבך על ידי כך יהיה לך חיות קצת ולזה לא כתב בחרבך תחיה כי אם על פירוש כמו בשביל וישראל כשרוצין להחליש כחו של עשיו אינם צריכים לעמוד נגדו בכח כל תרי"ג מצות שמקיימין תמיד כי אפילו בכח מצותו אין לו שליטה עליהם כי הם קיימו כבוד אב יותר ממנו כמבואר בתורה הקדושה שיעקב כיבד את אביו יותר כדאיתא במדרש שעשיו לא מצא ציד להביא וצד כלב ורצה להאכילו לאביו. ונמצא מנה וביה אבא ליזל ביה נרגא. וזהו ויחלוש יהושע כו' לפי חרב פירוש לפי מדרגתו וכחו של חרבו אשר לזה המציא עצמו ללחום עם ישראל בזה עצמו החליש אותו כנ"ל * וזהו גם כן פירוש ויצא יעקב מבאר שבע שידוע שבאר שבע רמז למדרגות גדולות אשר היה ליעקב אבינו שתיקן כל השבע מדות כמבואר בספרי קודש לזה כשהצריך להתנייב נגד עשיו ולכן לא הלחים נגדם בכל מדרגותיו הגדולות אלא יצאו מבחינה זאת הנקרא באר שבע. וילך חרנה פירוש שהיה הולך בכח שלהם וזהו וילך חרנה ועשה והצליח נגדם וק"ל: (נועם אלימלך)

ויצא יעקב מבאר שבע. כשיצאים מעסק התורה שהיא באר מים חיים ונקראת באר שבע כי יש בה שבעה ס"ת חצבה עמודיה שבעה [כשבת קט"ז]. כשהם יוצאים מזה יוצאים חרנה ר"ל חרון אף בעולם כפירש"י על וימת תרח בחרן, והוא ע"ד מאחז"ל [ב"ר ס"ה] כשאין הקול קול יעקב אזי ידי עשו שולטות בעולם. ואמר ויפגע במקום ומקום זה רמז לחורבן בהמ"ק כידוע במדרש [כאן ס"ח י"ט] ובקינות לט"ב, וזהו ויפגע במקום שע"ז נפגעו בחורבן בהמ"ק ויהי ויפגע מלשון פגע, הציץ ונפגע [חגיגה י"ד ע"ב], ופגע בו [מ"א ב']. וילן שם כי בא שמשו של עולם, ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו, הכוונה שע"י צ"ה המתגרה בת"ח והוא האבן גנוף, אם אבן הוא נימוח [כקידושין ל ע"ב]. והוא אבן הושם מראשותיו ע"ד רשעים יצ"ה שופטן [ברכות ס"א ע"ב] והי' לראש פינה בעו"ה, ואמר אבני בלשון רבים כי הרבה מיני יצ"ה יש ורבו הסתוותיו:

ויפגע במקום וילן שם וגו'. ופרש"י פגיעה זו תפלה. יבואר בשנקדים משנה (בזבחים ב, ה) זה הכלל אמר ר"י אם מחשבת המקום קדמה למחשבת הזמן אינו חייב כרת ואם מחשבת הזמן קודם למחשבת המקום פגול וחייבים עליו כו'. יש לרמז בדבריהם כי הנה האדם צריך להתפלל ובעמדו לפני ה' ידע כי כל צרכי חמודי תבל ועניני הזמן אינם העיקרי בכח התפלה אף כי ההכרח מביאו לזה צורך הפרנסה והבריאות עכ"ל אין זה העיקר. אך זאת תורת האדם שיתכוון בעיקר תפלתו שיתגדל ויתקדש שמי' רבא. ואח"כ על יסוד ההאמן הזה יתפלל ג"כ על צרכי עצמו בעניני עוה"ז השייכים לעבודת הבורא בקיום הגוף בבריאות ובפרנסה וזה ההכרח לא יגונה. כי כן אמרו חכמ"ל (ע"ז ג, ב) שעה ראשונה יושב ושונה שני' יושב ודן ואח"כ זן ומפרנס כן

או יאמר כי יהו"ב המורה על המהוה כל ההיות, הוא לבדו נצב עליו (בראשית כח ג), כי זולתו הכל נטפל אל האדם, וזה הטעם לעליות וירידת המלאכים על ידו, שהם נטפלים אליו שהכל נבוא בשבילו, והבן.

ונראה לי רמז לדבר (כח, יא) ח'רנה ו'יפגע ב'מקום ראשי תיבות חו"ב, שם המעלה ניצוצות הקדושים (פרי עץ חיים, שער העמידה פ"ט עמ' רמד), ועם הכולל עולה טו"ב. או על דרך שכתב האר"י ז"ל (לקוטי תורה, תהלים עמ' שמו), כי בתי חשק (תהלים צא, יד), "בי עם ח' של ח'שק, ממנו יוצא שם בי"ט, הובא בעטרת צבי בזוהר ריש פרשת בא (לד ע"ב ד"ה והנה כתב). וכתב רבינו, אפיק ח' ועייל ט', עיין שם טעמו ונימוקו. הבא נמי אפיק ח' ועייל ט', הרי טו"ב, כאמור. וזהו שנאמר (משלי כ"ב א-ב) נבחר שם (של אקו"ק) מעושר רב (פירוש של אליעזר), מכסף ומוהב חן טו"ב (ירמזו לשם זה העולה טו"ב), עשיר (זה אליעזר) ורש (זה יעקב) נפגשו, כלומר ממילא נפגשו אל המקום, שקפצה להם הארץ, עושה כלם ה', ובשם קדשו בטחנו אל יעזבנו ואל יטשנו:

וזה שאמר הכתוב ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו לסיבה להזכיר לו יום המיתה, וע"ז גמר אומר וישכב במקום שהוא לשון מיעוט הוא, כאן שכב אבל בבית עבר לא שכב שהיה עוסק בתורה, לכן לא היה צריך עד עתה להזכרת יום המיתה כי ע"י התורה נצחונה, ואך עתה שלא עסק בתורה היה מוכרח להזכרת יום המיתה. ולזה בא הרמז ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו לנצח בזה יצרו המתגבר עלי:

הידעתם את לבן בן נחור. ובמדרש, הידעתם את מי שהוא עתיד ללבן עונותיהם של ישראל. ואפ"ל דכדי לזכות ללבן עונות ולתשובה גמורה צריך להכיר בידיעה ברורה בדרכי לבן ובמידת השקר בכל פרטיה וידיעותיה דאי לאו הכי לא יצויר להבחין ולהשמר ולהתרחק ממנה.

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. י"ל כי עד עתה שהיה יעקב בבאר שבע היה פרוש ומובדל מדרכי העולם, משא"כ כשרצה לילך חרנה היה כבר צריך להעמיד את כלל ישראל ולפרסם אמונת ה' בעולם, על כן היה צריך להתנהג כדרך בני אדם שיראו שלא רק כשלא אוכלים ולא ישנים רק אז יכולים לעבוד את ה' רק אפילו מתנהגים כשאר בני אדם, וזהו ויצא יעקב מבחינתו שהיה מתנהג בבאר שבע והמנהג כדרכי האנשים בחרן. (ברן משה)

ויפגע במקום וגו'. פירש"י לשון תפילה ולמדנו שתיקן תפילת ערבית. י"ל למה דוקא אז כשיצא לחרן תיקן תפילת ערבית, לומר שגם בגלות הדומה ללילה ואף שיצא אז לגלות, גם אז נובל להתפלל אל ה' מן המיצר.

ויחלום והנה וגו' טעם אומרו והנה להיות שאין החלום מוחלט בבחינת הצדק כי חלומות שוא הם (זכריה יב), גם שעל כל פנים יהיה בהם תבן (ברכות נה) כי הם במראה השעמום, לזה אמר והנה פירוש כי הדברים בלא שעמום ודמיונות, אלא כל דבר נגלה אצלו ומבואר כיום יאיר, ואין זה דומה לשאר החלומות שרואה דבר ואינו מחליט בראייתו מה שהוא רואה, ולזה נמצא שדקדק לומר ראי פרט ופרט מהנגלה אליו בחלום "והנה", גבי ראיית הסולם אמר והנה סולם, גבי ראיית המלאכים אמר

ביאור הדברים מספרי דבי רב ספה"ק דברי יואל

על מה עשה ה' שכלל ישראל יהיו מפוזרים בד' קצות תבל, ומהו תועלתם.

והי' זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה, ונברכו בך כל משפחות האדמה ובזרעך, נל"פ המשך הפסוק עפ"י שדרשו ז"ל (יבמות ס"ג ע"א) מ"ד ונברכו בך כל משפחות האדמה (אצל אא"ה) א"ל הקב"ה לאברהם שתי פרידות טובות יש לי להבין בך רות המואבי' ונעמה העמונית, כל משפחות האדמה אפי' משפחות הדרות באדמה אין מתברכות אלא בשביל ישראל, ופי' הרי"ף בעין יעקב שישאל דרים למטה ועל השמים כבוד מצד התורה והמצות, אבל עכו"ם אין להם חלק אלא למטה בארץ והם מתברכין בשביל ישראל ע"כ.

והנה בפסוק ושמת י את זרעך כעפר הארץ דרשו ז"ל במד"ר (הובא לעיל) מה עפר הארץ מסוף העולם ועד סופו כן בנין יהיו מפוזרים מסוף העולם ועד סופו ופי' שם בנז"ק שהוא לטובת ישראל להוציא מכל האומות נציה"ק ולברך חלקי הקדושה, וכמו שהי' כן גם ברות המואבי' דאילו לא הי' יוצא אלימלך ואשתו ובניו אל שדי מואב לא היתה רות יוצאת משם, ורק ע"י שהלכו לשם נדבקה רות בהם, וכן הוא בכל הדורות ע"י שישאל הם בגלות בין האומות מסוף העולם ועד סופו, מוציאין חלקי הקדושה מבין האומות שהם משפחות הדרות באדמה כפי' הרי"ף, וז"פ הפסוק והי' זרעך כעפר הארץ היינו שיהיו מפוזרים מסוף העולם ועד סופו ימה וקדמה צפונה ונגבה וע"ז יתקיים ונברכו בך כל משפחות האדמה, שיוציא הבריכות טובות מבין העכו"ם שנקראים משפחות האדמה. (דברי יואל עב)

תפלת יעקב אבינו ע"ה על ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש ושאל יצטרך להיפרע בממנו תחת גופי ח"ו

וידר יעקב נדר לד' וגו' ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש, דקדק בכלי יקר ז"ל דהול"ל ונתן לי לחם ובגד, וכי ס"ד שילבש הלחם ויאכל הבגד, ונל"פ הנה נמצא לפעמים אשר יש לאדם עושר ונכסים ונאבד ממנו שלא בטובתו, והוא מסיבת רחמי ית' עליו שתחייב עונש בב"ד של מעלה, והקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו ריחם על נפשו וגופו, ופורע מאתו ממנו והונו (כמבואר בתקוני זוה"ק אית מאן דפרע בממונו ואית מאן דפרע בגופו ח"ו) ואמר ז"ל אין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחילה, ומעתה אם גם יראה האדם שהשם יתברך השפיע לו שפע ברכה ועושר, מכל מקום אינו בטוח עליהם שיהנה מהם, כי מי יודע אם אינו על כוונה זו כדי לפרוע ממנו תמורת נפשו וגופו, וליקח אותם כופר לנפשו, והגם שבאמת גם יד לטובתו, מכל מקום יותר טוב הי' שיתקיים בידו ליהנות מהם, אבל גם זו לטובה כי על כל פנים ניצול גופו ונפשו וכל אשר לו יתן האדם בעד נפשו. ואולי זה הי' כוונת יע"א ע"ה בנדרו שאמר ונתן לי לחם לאכול, לשלול שלא יהי' לו הלחם כדי ליתן אותם כופר נפשו, רק יתקיים בידו לאכול וליהנות ממנו וכן הבגד יתקיים בידו ללבוש. (דברי יואל צא)

למה התפלל יעקב אבינו ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש וכי חשבינן שביקש לחם ללבוש ובגד לאכול? ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש. ולכאורה יפלא למה צריך לומר לחם "לאכול" ובגד "ללבוש" ופשיטא הוא. וי"ל בדרך צחות דעינינו הוראות שיש כאלו שסרו מאחרי ד' ואוכלים ביום הכיפורים ובתשעה באב, ולכאורה יש לדקדק הלא (ביצה טז.) כל מזונותיו של אדם קצובים לו מר"ה עד ר"ה, ובוודאי שלא נקצב לו אכילה ומזונות לימים שאסור לאכול בהם, ומהיכן יש להם לחם לאכול לימים אלו.

ועל כרחן צריך לומר שאותן האנשים מחסרים מאורן המלבושים הבגדים והולכין בבגדי פריצות, ומה שחושן ממלבושו מבזבז על אכילתו, וזה אפשר כוונת הפסוק ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש, שלא אצטרך ליקח מהבגד לאכילה, ויהי' לי בגד ללבוש כדת וכדין בבגדי צניעות, ולחם לאכול, ולא יצטרכו זה לזה. (טיב לבב קלא)

נח התפילה וספר תהלים

במד"ר ושכב במקום ההוא ר"י ור' נחמ"י, ר' יהודה אמר כאן שכב אבל כל י"ד שנה שהי' טמון בבית עבר לא שכב, ור' נחמ"י אמר כאן שכב אבל כל כ' שנה שעמל בביתו של לכן לא שכב, ומהי הי' אומר ריב"ל ט"ו שיר המעלות שבספר תהלים, מאי טעמי' לולי ה' שהי' לנו יאמר נא ישראל, ישראל סבא, ר' שמואל ב"נ אמר כל ספר תהלים הי' אומר, מ"ט ואתה קדוש יושב תהלות ישראל, ישראל סבא עכ"ל המדרש, ראוי להכין טעם פלוגתתן דלכאורה נראה דלר' נחמ"י בא הכתוב למעט שלא שכב בבית לכן, אבל בבית עבר שכב, ולר' יהודה בא הכתוב למעט שלא שכב בבית עבר וצ"ב סברת פלוגתתן, גם צ"ב כוונת השאלה מה הי' אומר ריב"ל אומר ט"ו שיר המעלות, ומה מקום לשאלה זו, ואמאי לא ניחא לי' למימר שהי' יושב ועוסק בתורה בבית לכן כל הלילה, כמו שעסק בבית עבר, גם מ"ט לריב"ל דס"ל ט"ו שיר המעלות הי' אומר, ורשב"י אמר כל ס' תהלים ובאיהו סברא פליגו. ואפ"ל עפ"י דפליגי ב"ש וב"ה בגמ' ברכות (י' ע"ב) לב"ש ס"ל בערב כל אדם יטה וקרא וכו' דכתיב בשכבך, וס"ל בשכבך שכינה ממש, וע"כ חובת ק"ש לדידו בשכיבה דוקא, וב"ה ס"ל כל אדם קורא כדרו (פרש"י) או בשכיבה או בקימה או בישיבה א"כ למה נאמר ובשכבך, בשעה שבנ"א שוכבים, וידוע מדברי הארז"ל דבמה"ז פסקין הלכתא כדברי ב"ה, ולעיתיד יהי' הלכה כב"ש, וכבר ביארנו דברינו לעיל (בדרוש הקודם) דבמראה הסולם השיג יע"א בחי' דלעיתיד ונתעלה לבחי' העתיד, שקיפל הקב"ה תחתיו בחי' א"י העליונה ובחי' א"י דלעיתיד, כמבואר בזוה"ק ואולי זהו כוונת אמרם ז"ל כאן שכב, ששכב יע"א שם כלי לקבל עומ"ש בשכיבה כמו שיהי' הלכתא לעיתיד, וס"ל לר' נחמ"י דבא הכתוב למעט באומרו וישכב במקום ההוא דייקא, דכאן שכב שהי' בחי' העתיד, אבל כל י"ד שהי' בבית עבר לא שכב ועבד כב"ה, שלא זכה לבחי' העתיד כ"א במראה הסולם, ור' נחמ"י פליג עליו דבבית עבר השיג לבחי' דעיתיד ושכב כדברי ב"ש, אבל כל כ' שנה שעמד בביתו של לכן לא שכב, מפני שהיו ימי גלות, וכל פעולתו שם הי' בבחי' פועל דמיוני לדורות הגלות, והכין כח לבניו שיתקיימו בגלות כמ"ש במד"ר שכל מעשה האבוקה הי' לכוונה זו לכבוש את הדרך לפני בניהם ולזה נהג שם בבחי' הגלות ואלו בבחי' העתיד, ושוב שאלו במדרש מה הי' אומר, ר"ל כיון דאמרת שנהג שם בבחי' הגלות להכין כח לדורות בגלות, מה הי' אומר בתפלתו להשיג פעולה זו, ריב"ל אומר ט"ו שיר המעלות שבס' תהלים, מ"ט לולי ד' שהי' לנו יאמר נא ישראל, דיש בהם תפלה ונח התחזקות לדורות הגלות, והביא ראיה מהאי קרא לולי ד' שהי' יאמר נא ישראל, עפ"י מ"ש ק"ז הישמח משה זל"ה לפרש הפסוק הזה, דיעקב רומז על בחי' הגלות וכביכול הבחי' עמו אנכי בצרה, כי הי"ד אות משמו ית' ועקב הוא לשון שפלות וכו', ור"ל שגם בשפלותנו בגלות ד' אתנו, והיינו לולי ד' שהי' לנו אף בהגלות, יאמר נא ישראל ולא יעקב כמו שהוא באברהם, שאמר וכל הקורא לאברהם אברם עובר בעשה ע"כ, ועד"ז כל אלו ט"ו שיר המעלות הם תפלה על דורות הגלות, ורשב"י אמר כל ס' תהלים הי' אומר, שיש בכלו כח התחזקות ותפלה לדורות הגלות והשיגם יע"א בנבואה אלא שלא נתגלה עד שבא דוד, אבל יע"א כבר השיגם והכין כח זה לדורות הגלות, שעי"ז יתקיימו ישראל ויושעו מצרותיהם. (דברי יואל צ-צא)

מצב דורינו במשנתו של רבינו הק' בספרי דבי רב ספה"ק דברי יואל

הנהגה מנספי רשעים בהנחת שיסחב אחריהם הדרן לענייניו לתרץ השגת הראב"ד על הרמב"ם ז"ל וגם קושייתנו על"ל מה שנדר יעקב לעשר, והלא כבר הי' מוחזק במצוה מאבותיו וקיימו האבות כל התורה כולה דהנה אמר ז"ל והובא ברש"י פ' ויחי עה"פ בקברי אשר כריתי לי שנטל יעקב כל כסף וזהב שהביא מבית לכן ועשה אותו כרי ואמר לעשו טול זה בשביל חלקך במערה, מבואר שלא נהנה כלום מכל העושר והנכסים אשר הביא מבית לכן,

כמ"ש ז"ל שאמר אין נכסי חו"ל כדאי לי, והבאנו כ"פ דברי האגרא דכלה פ' שופטים קבלה מרבותינו דכח הפועל בנפעל, והנהגה מממון הרשעים יגרום לנפשו פעולות זרות כפי כח הפועל הנפשיי מבעלים הראשונים, וביארנו בדברינו במקו"א שלא רצה יעקב בקמתו מתוספת שפע הבא לו מברכת ה' ולא מנכסי לכן, וזה הי' הבטחת השי"ת אליו הי' ישמרך מעשו ומלכן, שלא תצטרך ליהנות מממון וממילא תנצל מרעתם עי"ש. ופירשתי בזה דברי רש"י ז"ל בפ' וישלח עם לכן גרתי וגו' גרתי בגי' תרי"ג כלומר עם לכן הרשע גרתי ותרי"ג מצות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים וצ"ב דאין יתקשר דרשא זו עם סיום הפסוק ואשלחה להגיד לאדוני למצוא חן בעיניך, ואין הי' הגדה הזאת סיבה למציאת החן, ומנפק"מ ללכן בשמירת המצות, וגם צ"ב מה ששלח לו ויהי לי שור וחמור צאן ועבד וגו' ואדרכה יוסיף קנאתו וחורן אפושל עשו עליו, במה שהודיע לו כבוד עשרו וגדולתו, ומה שפרש"י זו אינה לא מן השמים ולא מן הארץ כבר הקשו הרא"ם והגו"א ממ"ד בב"פ פ' מרובה דשור וחמור מקרי גדולי קרקע עי"ש. ולדרכינו רמז לעשו בדבריו האלו לומר, אל יקנה עינך ולכן על גדול הרכוש והעשירות שהבאתי מבית לכן, ותעד שלא התקיימה בי עדיין ברכות אבי וכל הרכוש הזה יבוא לידיך שאתנם לך, ואיני רוצה ליהנות מנכסי רשע כלום, וזה ששלח לו הרמז תרי"ג מצות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים, וע"כ אין לי חפץ ברכוש הזה, כי כח הפועל בנפעל, ויגרום פעולות זרות בנפש הנהגה מהם להתמשך אחר מעשיו הרעים של בעלים הראשונים, וז"ש ואשלחה להגיד לאדוני למצוא חן בעיניך דבשליחות זו רמז לו שכל הרכוש הזה יגיע לידיך וכן עשה ומיד שלח לו דורן גדול ורצה בזה לבטל רוגזו כמ"ש להלן כי אמר אכפרה פניו במנחה וגו'.

ועד"ז יתבאר דברי רש"י ז"ל ששלח לו דזו אינה לא מן השמים ולא מן הארץ, עפ"י ד' במד"ב (דף י"א ע"א) מעשה במנובו המלך שבזבז אוצרותיו ואוצרות אבותיו בשני בצורת, וחברו עליו אחיו ובית אביו ואל אבותיו נגזזו והוסיפו על של אבותיהם ואתה מבזבזם, אמר להם אבותי נגזזו למטה וכו' ובמקום שהי' שולטת בו, אבותי נגזזו לעוה"ז ואני גנזתי לעוה"ב, עכ"פ הממון והרכוש שעושים בזה צדקה ומצות השם יקרא מן השמים, שנגזזו כולו למעלה במקום שאין הי' שולטת בו, וממון שנהנים מהם בעוה"ז יקרא בחי' מן הארץ, ורמז לו שהרכוש הזה אינו אצלו לא בבחי' השמים ולא בבחי' הארץ שלא ארצה ליהנות ממנו ולא לעשות בהם צדקה, אלא כולה יגיע לידיך בשלימות, והגדה זו הי' למצוא חן בעיניו. (דברי יואל טו-טז)

ויאמר לכן ליעקב וגו' יש לאל ידי לעשות עמכם רע ואלקי אביכם אמש אמר אלי לאמר השמר לך מדבר עם יעקב מטוב ועד רע, דקדקו המפרשים דהרי סתר לכן דברי עצמו, שאמר יש לאל ידי לעשות עמכם רע, ובתוך כדי דיבור אמר שהקב"ה הזהירו אפילו על דיבור רע, וידע לכן שלא יוכל עשות מאומה נגד רצון הבו"ת ובאמת נטלה ממנו הבחי' דמשה"כ ולא נתנו אלקים להרע עמדי, גם יל"ד במלת אמש אלי, דמה נפק"מ בהודעת הזמן, גם מלת לאמר צ"ב דלא נאמרה אליו ע"מ שיאמרה לאחרים, כ"א לעצמו בלבד היתה האזהרה. ואפ"ל דכן דרך הרשעים לומר נשתנו העיתים ונחלפו הזמנים ועוברים בשאט נפש אף על מה שיש ציוו בפירוש לאיסור, בטענה מזוייפת כי לא כימים הראשונים הימים האלה והזמן גרמא, ומעיקרא אל נאמר לו הציווי כ"א בהוראת שעה לפי בחי' הזמן של אותה שעה עכ"ל, וכבר כתב הח"ס זל"ה בצוואתו אל תאמר נשתנו העיתים, יש לנו אב זקן לא נשתנה ולא ישתנה עכ"ז ז"ל ואפשר דעל דרך זה חשב לכן לפי שיטתו שהשם יתברך צוהו רק בהוראת שעה לאותו הזמן בלבד, ובהחלפת הזמן הוחלף הציווי והורשה לו לעשות רע, וזה שאמר יש לאל ידי לעשות עמכם רע, ואלקי אביכם "אמש" אמר אלי השמר מדבר עם יעקב וגו' והיום הזה אינו בכלל הציווי. (דברי יואל)

הילולא דצדיקא

הגה"ק רבי אברהם דוב מאוריטש זיע"א

בעל ספה"ק "בת עין" נלב"ע י"ב כסלו תר"א

נולד בשנת תק"ך בערך לרבי דוד מגיד מישרים בחמילניק. נישא לבתו של רבי נתן נטע מאבירטש, תלמיד הבעל שם טוב. היה תלמידם של רבי מנחם נחום מצ'רנוביל ובנו רבי מרדכי מצ'רנוביל וגם של רבי לוי יצחק מברדיצ'וב. כיהן כרב בעירי מאוריטש.

נולד בשנת תק"כ לערך לאביו רבי דוד מגיד מישרים מעיר חמעלניק, חמיו היה הגה"ק רבי נתן נטע מאוריטש זיע"א תלמיד למרן אור שבעת הימים מרן הבעש"ט הק"ז זיע"א, מרבותיו היו המגיד מטשערנאביל זיע"א, ומבנו הגה"ק רבי מרדכי זיע"א, וכמו"כ מסניגורן של ישראל רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א, כיהן כאב"ד זיטאמיר, ואוריטש, בסוף ימיו עלה לארה"ק והשתכן בעיה"ק צפת"ו.

כשנסע האוריטשער זיע"א לא"י אמר הבארדיטשיבער זיע"א, דער צדיק האט נאך ניט גיברענגט משיח'ן, אס'אני הייתי בא"י הייתי קורע בתפילותי את הקבר של התנא רשב"י זיע"א עד שהייתי מביא משיח.

חסיד אחד נסע לא"י, וכתב מכתב להרה"ק כי האבנים של א"י הם כולם אבנים טובים ספיר ויהלום, אח"כ כשנסע הרה"ק מאוריטש זיע"א לא"י שאל את האיש הנ"ל אני חפשי את האבנים הטובים ולא מצאתי, ואמר לו החסיד הנ"ל ווער עס האט ניט קיין פארשמיטע אויגן דער זעהט זיי, והתחיל הרה"ק צ"ל לסגף עצמו בתעניתים כמה זמן והתפלל להקב"ה בלב שבור שיפתח לו עיניו שהם פארשמיטע, ולאחר זמן הלך בשמחה אל החסיד הנ"ל ואמר לו אמת אמת ווער עס האט נישט פארשמיטע אויגן זעהט זיי טאקע.

האוריטשער זיע"א אמר פ"א קדושת כתר בהתלהבות נוראה, ועל ידו עמד ר' זלמן אחד מהקדושים אליו, וחשב בלבו כי בודאי יש איהו חדשות. במצו"ש"ק אמר לו ר' זלמן שיכתוב מכתב להרה"ק צ"ר מאטלי טשערנאבלער זיע"א, וכתב לו כי השלשה שנים הראשונים מעת שבא לא"י היו בבחינת שלש שנים ערלים, עד היום בקדושת כתר הרגשתי שאני ב"ה בא"י, ואני מצטער שלא באתי לא"י עוד מקודם.

סגולה ועצה שיוכל אדם לקשר מחשבתו אל הדיבור בתפילות שבת הוא לראות לקרות הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום דווקא ביום וא"ו ערב שבת קודש, והטעם, כי תורה שבכתב מרמז על בחינת המחשבה, ותורה שבע"פ שהוא פירושי התורה מרמז על בחינת הדיבור (ע"ת"ת' כא נ"ב). ע"כ קריאת הפרשה עם התרגום שהוא פירוש, שקורא ביום וא"ו עש"ק, עושה פעולה שיהיה דבוק ומקושר אח"כ בש"ק בעת התפלה מחשבתו ודיבורו כאחד: (בת עין' ליקוטים)

יש לומר רמז למה שנהגו הנערים לשחוק בחנוכה במה שקורין דרעדיל, וכותבין עליו ג' שנה. דאיתא בספרים הק' (עי' בת עין לפר' וישב ד"ה ויהי כמשלש) כי בחנוכה הוא הגמר טוב מהשנה, כמו שכתוב (תהלים צ. ג) תשב אנוש עד דכ"א שגים כ"ה שהוא כ"ה בכסלו, ולכן כותבין ג' שנה שהוא ר"ת ג'מר שנה, שאז הוא הגמר מהשנה, וצריכין לשוב בתשובה שלימה שיהיה לטובה: (צמח צדיק - לחנוכה)

הרב הקדוש מאוריטש אמר - די וועלט מיינט אז פון א הינדל מיט לאקשן ווערט מען א גוטער איד. וסיפר שבהיותו נער כבן תשע שנים והיה יתום ונתגדל בבית סבתו, פעם ישב ולמד כל ליל שישי, ולמחרת בצהרים הגישה לו זקנתו סעודה טובה יותר מהרגילה, והבנתי שזה מפני שלמדתי בלילה, ומרוב צער נשכתי את ידי "און זיך אפגעביסן א שטיק פלייש..." [נשך חתיכת בשר מידי מרוב צער שקיבל סעודה יותר טובה על לימודו כל הליל שישי]. (מאמר מרדכי חלק ב' דף קסב)

הרב הקדוש הבת עין מאוריטש אמר - הרבי רבי זושא מאניפולי אמר לי: לולא הייתם מסתגפים "וואלט איך איין געמאכט העכער פון אלע גוטע אידן..." ובאומרו לי זאת ראיתי והיה מחציו ולמעלה אש, אבל בכל זאת אני נשארתי בשל"י! (מאמר מרדכי חלק ב' דף קסב)

פעם התפלפל עם כמה לומדים מתלמידי הנודע ביהודה בעסק עגונה אחת, והרצו לפניו פלפוליהם וסברותיהם, ועשה תנועה בידו כמו שלא מבין את הפלפול, אולם גם הוא הגיע אל מסקנת הדברים היוצא מכלל דבריהם, ואמר בהתפעלות: אשרים תלמידי הבעל שם טוב, די תורה ווייז איין גאר אנדער פנים! (מאמר מרדכי ח"ב דף קסב)

בעת שקרא קריאת שמע שעל המטה הניח ידיו על השולחן ונתרומם השולחן ועמד באויר. (מאמר מרדכי חלק ג' דף קסב)

בהיותו בחוץ לארץ פגש הרב הקדוש מאוריטש בשלוחא דרבנן שבא מארץ ישראל, וביקשו הרב הקדוש שיספר לו משבחי ומעלות הארץ הקדושה, וסיפר לו השלוחא דרבנן גודל יקר וקדושת הארץ, ומרוב התפעלות הפליג ואמר - מה אומר ומה אדבר הלא אפילו האבנים הפשוטים המושלכים בחוצות, הם כולם אבנים טובות ומרגליות. לימים כשכבר עלה הרב הקדוש לארץ ישראל פגש את השלוחא דרבנן ואמר לו: חפשי את האבנים הטובות ולא מצאתי, וענה לו השלוחא דרבנן: מי שעניו זכות ונקיות רואה... ונסתגר הרב הקדוש בחדרו ולאחר זמן יצא בשמחה ואמר להשלוחא דרבנן - אמת, מי שעניו נקיות זוכה ורואה. (מאמר מרדכי חלק ב' דף קס"ג)

הרב הקדוש מאוריטש היה פעם בעיר זיטאמיר והלך לבקר את הרה"ק רבי

אהרן מזיטומיר, והרב הקדוש מזיטאמיר שכב אז חולה במיטה, ושמו מאד לקראתו, ואמר לו הנה רפואתי היא לשתות מים מארץ ישראל, ולאשר שכונתכם לנסוע לארץ ישראל, ומחשבתכם כבר נתונה לשם, והיכן שמחשבתו של אדם שם הוא, יקח נא מר מעט מים בפיו, ותפלטו לכלי, ויהיו כמו מים מארץ ישראל, ואשתה אני ויטוב לי, והפליאו הרב הקדוש מאוריטש מאד, ואמר את רצוני זה לעלות לארץ הקודש עדיין לא גליתי לאף אחד, ומליבא לפומא לא גליא - און ער ווייסט שוין. מרן ז"ל הסמיק לזה מדברי הבת עין בספרו הקדוש בפרשת וישלח בדברי המתחיל כפירש"י מלאכים ממש, וזה לשונו הקדוש: אמנם צריכים להבין איך באו ליעקב מלאכים מארץ הקודש, שהוא עדיין לא היה בארץ ישראל, כי עדיין לא הגיע אפילו לסוכות, והנה כבר הרגיש בזה הרמב"ן ז"ל, ותיירץ כיון שהחזיק בדרך ללכת לארץ ישראל, הוה כמו שכבר הגיע לארץ ישראל וכו' עד כאן לשונו (ולפלא בספרי הרמב"ן שלפנינו אמנם הרגיש בזה בסוף פרשת ויצא, אך לא תירץ תירוץ זה עיי"ש). (מאמר מרדכי חלק ב' דף קסג)

הספר "בת עין" לא מש משולחנו של הרב הקדוש רבי אהרן מטשערנאביל, פעם הגיע שוטר לבית הרב הקדוש בטשערנאביל ולקח את הספר משום שהיה מודפס בלא רשיון הצנזורה, וחטף הרב הקדוש את הספר מידו ונתנו לאחר שברר עם זה, ולנכרי נתן כמה מטבעות לשחדו ושלחו. (מאמר מרדכי חלק ב' דף קסו)

הרב הקדוש רבי אהרן מטשערנאביל ביקש לאחר פטירתו של הרב הקדוש מאוריטש שישלחו לו בד שלשבו בו הרב הקדוש מאוריטש, ושלחו לו אחד מהבדים, והיו צריכים לתקנו להתאימו למדתו, והביא הרב הקדוש חייט וציוה שיעבדו רק בביתו ושאת השרייעס יגזו ולא יורקו. (מאמר מרדכי חלק ב' דף קס"ו)

לעת זקנתו רצה הרב הקדוש מאוריטש לצאת לחוץ לארץ, וטענו לו מקורביו ובני ביתו שעכשיו לעת זקנתו אינו כדאי שיצא מארץ ישראל, ומי יודע אם עוד יוכל לחזור, ואמר להם הרב הקדוש שעבור שני אברכים מאנשיו הצריכים לו מוכרח הוא לצאת, ובענין החזרה, רגלוהי דבר אינש אינן ערבין ליה, וכשאצטרך לחזור כבר אחזור, וכן עשה שנסע וחזר לארץ ישראל ושם מנוחתו נכדו. (מאמר מרדכי ח"ב דף קס"ו)

אחד מאנשי שלומו רבי משה לייב שוחט ובודק בטבריא היה מבשל בכל ראש חודש תבשיל בשר ונטלו אל רבו הקדוש, ובהיותו גבור היה הולך רגלי מטבריא לצפת במשך כשש שעות. לאחר שנפטר רבי משה לייב נתראה בחלום הלילה לאחד מידידיו וסיפר מה שהיה עמו, שכשנשלוהו לבית דין של מעלה דנהו שימסר למלאכי חבלה למשך זמן, וכשהגיע ראש חודש, ביקש שרוצה לקיים מנהגו ללכת אצל רבו הקדוש, ולא נתנו לו ללכת, וטען לפניו שמיימי לא החסיר סעודת ראש חודש אצל רבו, ובדקו את דבריו וכשנזכרו שאכן כך הוא, הרשו לו ללכת והמלאכים עמדו בחוץ להמתין עליו, כשיבקש לצאת אמר להרב הקדוש שהמלאכים מחכים עליו בחוץ, ואמר לו הרב הקדוש שישאר עמו, וכי מי ציוה עליך לצאת. (מאמר מרדכי חלק ג' דף קס"ו)

פעם היה בסעודת שלישי למילה ושתה הרבה יין ונתבשם והוה בדיחא דעת'ה, ובחזרתו לביתו נשען על שני אנשים ואמר בצחות על מאמר חז"ל על היין "פורתא מסעד סעיד טובא מגרר גריר" (ברכות לה). "פורתא" אס שתו רק קצת "מסעד סעיד" צריכים להשען ולהסעד באחרים, אבל "טובא" אס שותים הרבה יין, הרי "מגרר גריר" צריכים כבר לגוררו... לאחר מכן החל ליזול דם רב ממקום המילה ונסתכן הרך הנימול, וחשו בבהלה להזכיר לפני הרב הקדוש, וכשנכנסו אליו ראו שהוא כבר יושב אצל השולחן ושקוע בתלמודו... ואמר להם: הנה עכשיו יישבתי דין ברמב"ם והצלתיו מהשגת הראב"ד עליו, ובא הרמב"ם להודות לי על כך, ובזכות זה יתרפא הילד, וכן היה. (מאמר מרדכי חלק ב' דף קס"ה)

בשנתו אחרונה עלי אדמות פרצה מגיפה בארה"ק, וחללים רבים הפילה, וכלל ישראל נקטו אומנות אבותיהם בידם, וקרעו שערי שמם, ובימי אחרונים אמר הבת עין זיע"א, שבצע"ה הוא יהיה קרבן האחרון ואכן חלה ושבק חיים לכל חי ביום י"ב כסלו תר"א, ואז התחולל פלאות והמגפה נעצרה, ורמזו על זה בספה"ק על הפסוק ויעמוד פנחס ויפיל והמגפה נעצרה, כששאדם נמצא עלי אדמות הוא בבחינת הולך, ולאחר מותו נקרא עומד "פנחס" בגמטריא במספר קטן 27 "אברהם דוב" בגמטריא במספר קטן 26 וכשהרה"ק זיע"א נסתלק והמגפה נעצרה.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל

סיפורי צדיקים

בימי נעוריו של הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק זיע"א מקום מושבו הי' בעיר לעמבערג ודירתו הי' במרתף צר וקטן והי' עני ואביון מדוכא ר"ל ופרנסתו הי' שאשתו הצדיקת היתה מוכרת בלויי הסחבות על השוק והוא ישב תמיד בבהמ"ד ועסק בתורה ועבודת הש"ת בהתלהבות נפלאה כי ידוע דרכו בקודש, אולם הי' כ"כ בהצנע לכת עד שום איש לא ידע ממנו ומהתנהגותו בקדושה ובטהרה מאומה, ויהי פעם אחת נולד לו בן זכר וכיבד במצות סנדקאות את הרה"ח הגביר המפורסם מו"ה ליב דימועלים משום שהי' גיסו של הרה"ק מלובלין נ"ע והב"מ הי' בבהמ"ד כנהוג, ואחר הב"מ הלכו האנשים הקרואים בעלי מצוה לבית הבעה"ב הרה"ק מוהר"א לאכול שם סעודת מצוה כנהוג. וכבואם לדירתו בהמתרף וישבו שם על השולחן והמתינו עד שיערכו על השולחן לאכול ולשתות כנהוג, אולם להרה"ק מוהר"א אין כלום בביתו ולא הי' לו שום

התנאי של מבטל מנהגיו ובכדי לחזק מנהגיו עשיו זה את צלך ושלא בידעתך ומעתה ודאי הכל יאמרו הלא יעקב עבד לכן עבודה שלימה ז' שנים בפירוש בעד רחל ואף על פי כן המנהג עקר להתנאי ואף שלא בידעתך החלפנו לתת לו הבכירה קודם כי אין דבר מבטל המנהג. גם אם היה הדבר בידעתך לא היה הדבר נחקק כל כך בזכרון לב האדם כי לא היה מילתא דתמוה כל כך, אבל אם נעשה שלא בידעתך הנה מילתא דתמוה כזה מדבר דכירי אינשי אשר החליף לכן יעקב לאה תחת רחל שלא בידעתך וזכה יתחזק המנהג (באר מים חיים)

שעה התשיעית ביום התשיעי בחודש התשיעי בשנת התשיעית ליוכל שחל ביום ט' כסלו - שב"ק

מפני חטאינו גלינו מארצינו, ומאז נאבד חשבון יובלות השנים ואין אנו יודעים את החשבון המדויק וזה מחלוקת בין הפוסקים הראשונים והאחרונים, מחלוקת בדברי הרמב"ם האם שנת תשע"ו היתה שנת היובל או שנה לאחמ"כ, לפי דברי הראב"ד יוצא ששנת היובל האחרונה היתה בשנת תשס"ה לדברי הרא"ש שנת תשס"ח לדברי רוב הראשונים יוצא שזה היתה בכלל שנת תשס"ב ויוצא שהשנה שנת תשפ"ו הינה השנה הרביעית לשמיטה הרביעית משנת היובל. עכ"פ תפלות אינן מזיקות.

ניקוד הט' הגדול האמין בעל הקדושה והחכמה שעמדו סתומות בזה הניקוד הם גלויות, ואם תבין ותעמיק לעיין תראה חכמה נפלאה כי כל מעשיו של הקב"ה לסוף תשעה מדריגות קראום ג' פעמים קדוש קדוש קדוש (נ"א קראום קדוש הקדשים) והיא מדריגה מוכתרת בין ג' מדריגות בין השלישית ובין השביעית ובין העשירית, בג' מדריגות האלו זו המדריגה היא מוכתרת ואלו ד' מדריגות נמצאו כולם כלולות בישראל שנאמר (ישעיה י"ט כ"ד) יהיה ישראל שלישיה, ומעלת הט' זהו שבת העליון זהו כתר עליון המפרנס לישראל, והעשירית זהו סוד שבת הגדול, ובתשיעית נענה ישראל על הים, ושעה תשיעית שעת ששון והכרנה והשמחה היא שעת המנחה בזה השעה נענה אליהו כדכתיב, ויהי בעלות המנחה ויגש אליהו וגו' (מ"א י"ח ל"ו). קבלה יהיה בידך שהשנה התשיעית ליוכל שנה מוכתרת, חדש הט' חדש טוב מן הטובים וחדש רצון, ויום הט' לחדש מן המוכתר שבכל החדש, ושעה תשיעית של יום שעה טובה ומוכתרת משעות היום, וכסדר הזה למעלה בין העליונים התשיעית היא המוכתרת, כי גלגל הט' יותר מוכתרת מן העשירית מפני שהעשירית אינה פועלת כמו התשיעית, כי השפע לכל הדברים מן גלגל הט' הוא בא וכו' נרששים וממנו הם מתפשטים, והמאור הזה הט' שהוא מתפשט להתפשטותו מן שורש המנוחה בלי עמל מן שורש עץ החיים וכהיותו תשיעית הוא מוכתר משאר המאורות גם מהז' נבחר, גם השבת התחתון הוא מעלה השביעית ושבת התיכון הוא מעלה השמינית ושבת העליון הגדול שהוא שורש תורתנו הוא מעלת הט', על כן כל איש שנולד בשנה הט' ליוכל בחודש השני ביום התשיעי בשעה הט' ושיתחיל לצמוח הוא כמו צומח של כל אלו הרי זה עולה למלוכה בלי ספק אם לא מפני האריכות הייתי מביא ראיה מכמה צדין. ועכשיו שהזרתין לכן היה מעיין בזו המעלה ובחכמתה תראה חכמה ויאיר עיניך כי מעלה הט' אינה מן אלו האחרות שאמרת למעלה כי היא מדריגה גדולה מכולם כמו שאמרת. (ברית מנוחה)

דבר ליתן לפנייהם אבל להרה"ק מוה"ר א"א ה' שום עג"נ מדבר הזה רק הלך על הרצפה אחת הנה ואחת הנה בדביקות נפלא להשי"ת דרכו בקודש, אולם אשתו היולדת היתה בוכה ואנחה מרוב הבושה אשר אין לה מה ליתן לפני האנשים הנכבדים הקרואים כמנהג אצל כל ישראל, וכשמעו האנחות והבכיות היוצאות מקירות לב אשתו היולדת, ענה ואמר בפנים שוחקות ולב שמח כדברים האלה "נא אז אורי האט ניט וואט מכבד זיין דעם עולם זאל אורי ניט דאס קינד מאכין פאר איין יהודי" דבריו הקדושים האלו היוצאים מפיו החוצב להבות עשו רושם בלב כל הקרואים עד שנתפעלו כולם מגודל התמימות והצדקות של האיש הזה ושלחו ותיכף אחר יי"ש ומשקאות ומעדים ואכלו שמה סעודת מצוה בשמחה וטוב לב כנהוג, והרה"ח מו"ה ליב דימועלים הנ"ל אשר גם הוא ה' שמה על הסעודה הכיר והבין שהרב מוה"ר א"א הוא צדיק גדול רק שמסתיר את דרכו בקודש, לזאת ויהי ממחרת שאל הרב מו"ה ליב הנ"ל את הרה"ק מוה"ר א"א בבהמ"ד אבקשם שתאמרו לי מה פרנסתכם השיב לו הרה"ק מוה"ר א"א יש לי שתי פרות (קיעלעך) אשר מהם פרנסתי, וחשב הר' ליב הנ"ל שיש לו חלב למכור לזאת הלך לביתו וצוה לב"ב שמהיום והלאה יקנו חלב אצל הר"א כי שמע ממנו שיש לו שתי פרות אשר מהם הוא מפרנס וגם יתנו לו מכל מדה חלב יותר מאשר נותנים לאיש אחר כדי שיתפרנס בבקיות ובריות, וכן עשו ושלחו להרה"ק מוה"ר א"א לקנות אצלו חלב, ובבואה המשרתת לבית הרה"ק מוה"ר א"א ואמרה שרוצה חלב אז אמרה לה אשתו של הר"א בחרי אף לא ה' לכם ממי לשחוק רק ממני מהיכן יש לי חלב הלא זה כמה שנים אשר לא ראו קורות ביתי שום מין חלב, וחזרה המשרתת לביתה בידיים רקניות ובפחי נפש וסיפרו הדברים האלה לפני הרב ר' ליב הנ"ל והי' הדבר לו לפלא מאוד, ולמחרת כבואו לבהמ"ד שאל הרב ר' ליב להרה"ק מוה"ר א"א למה צחקתם בי ותכחשו לי לאמר אשר יש לכם שתי פרות שאתם מתפרנסים מהם, ויען לו הרה"ק מוה"ר א"א חלילה לאי כזב הנה כי האמת כן הוא משני קיעלעך פרנסתי "כי בו ישמח כו" כי בשם קדשו בטחנו" אלה הם השני קיעלעך אשר פרנסתי מהם כל ימי חיי, וכשמעו הרב ר' ליב הדברים הקדושים האלו אז הבין בטח הדבר כי הוא אחד מן הקדושים אשר הוא הצנע לכת מאוד ואין ברצונו שיוודע לשום איש דחקותו בכדי שלא יתפרנס משל אחרים, לזאת צוה בביתו שישלחו לאשת הרה"ק מוה"ר א"א כל הצטרות פרנסה רק שיהיו זהירים מאוד שיהי' הדבר בחשאי ובהסתר ובסוד שבעלה הרה"ק מוה"ר א"א לא יודע מזה וכן התנהגו עמו כמה שבועות, והוא מגודל עבודתו ודביקותו להשי"ת לא שאל בשום פעם לאשתו מהיכן היא נוטלת, ופ"א ישב על השלחן בשבת קודש והי' בדיחא דעתיה ושאל לאשתו הצדיקת מהיכן יש לה כל כך בריח והוכרחה להודות לו האמת כי הר"ל דימועלים שלח לה כל הצטרות, ויהי בשמחה וזאת אמר תיכף אחר ש"ק לאשתו אני רואה שהשי"ת רוצה שאתפרנס בריח מהיום והלאה אבל לא זה הדרך אשר למדתי אצל רבותי הקדושים לבטוח באדם כי הרב ר' ליב דימועלים לא הי' לנו המשפיע פרנסה רק השי"ת יפרנס אותנו וטוב לחסות בהשי"ת מבטוח בנדיבים ותיכף שכר לו עגלה ועקר דירתו מלעמבערג לעיר סטרעליסק אשר הוא רחוק כששה פרסאות מלעמבערג ששום אדם משם לא הכירו, ושם בזמן קצר נתגלה קדושתו והופיע אורו על פני תבל בתוך בני ישראל להורותם את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו ורבות אלפי ישראל נהרו אליו ליהנות מאורו ולשמוע מפיו דברי אלקים חיים החוצצים להבות אש היורדים חדרי בטן לעורר את בני ישראל ולקרנם לעבודתו ית"ש. (מזכרת שם הגדולים)

מאיזה טענה טען לכן לא יעשה כן במקומינו לתת הצעירה לפני הבכירה, אם הולכים לפי סדר הילדים אין משאה ובהקלה לפני לכן, ואם אין הולכים לפי הסדר למה לא יכול לתת את רחל לפני לאה?

לכן התקוטט עם יעקב אבינו על ענין הבכורה
ועיני לאה רכות ורחל היתה יפת תואר ופירש"י רכות - (ב"ב קכ"ג) שהיתה סבורה לעלות בגורלו של עשו ובכתה שהיו הכל אומרים שני בנים לרבקה ושתי בנות ללבן הגדולה לגדול והקטנה לקטן, יעקב אבינו שאל את לבן למה רימתני ויאמר לבן לא יעשה כן במקומינו לתת הצעירה לפני הבכירה ואם תשאל אותי מה היה כשאליעזר בא לקחת את רבקה, וע"ז תירץ לו כי אז היתה בהסכמה ממני, כי הסכמתו לדבר אבל כאן לאה לא הסכימה כי כולם אמרו שהגדולה לגדול והקטנה לקטן, א"כ אם אתה הבכור כי לקחת את הבכורה מעשיו הרי לאה לפניך ואם אין אתה הבכור כי המכירה לא חלה הרי לא יכולים לתת את הקטנה לפני הגדולה מבלי הסכמה. (מפי ספרים וסופרים)

לכן לא התנוון באמת אלא רצה להקניט את יעקב אבינו על הבכורה והבכרות
ויאמר לבן לא יעשה כן במקומינו לתת הצעירה לפני הבכירה. רמז לו ענין הבכורה והבכרות שנטלם מעשו שהוא הגדול ונטלם ממנו לז"א לא יעשה כן במקומינו כלומר לא יעשה כמעשין שאתה הצעיר ודחית הבכור לא יעשה כן במקומינו דייקא כי במקומן עשית כן אבל במקומינו לא יעשה לתת הצעירה לפני הבכירה. (צידה לדרך).

לכן רצה להשפיל את יעקב אבינו בזה שפרסם את הדבר
ויאמר לבן לא יעשה כן במקומינו לתת הצעירה לפני הבכירה מלא שבוע זאת ונתנה לך גם את זאת וגו'. השיבו על שתי השאלות ולא כחכם להשיב על ראשון ראשון כי אם להיפוך התחיל ממטה למעלה מה שאמרת למה רימתני השיבו כי בכון עשיתי זאת בכדי למגדד מילתא בתוקף וחיזוק רב אשר לא יעשה עוד כן במקומינו לתת הצעירה לפני הבכירה, ואם הייתי מודיע אותך זאת קודם לאמר כי לאה אני נותן לך והיית מסכים עמדי מזה לא היה נתחזק המנהג כי היו אומרים לפי שנעשה ברצוןך על כן נעשה כזאת, אבל אם לא היית חפץ בשום אופן היה

לענין האה"ח מרת יוכבד יטל ע"ה בהרה"ח ר' יוסף יהודה הלוי זצ"ל הרה"ח ר' משה זצ"ל בהרה"ח ר' ישראל יעקב זצ"ל נדבד ע"ה נכדו הי"ו, ולטו"ז אבותיו ורבותיו זיע"א לענין האה"ח מרת שרה ע"ה בהרה"ח ר' יעקב עקיבא זצ"ל לענין האה"ח מרת פרומעט ע"ה בהרה"ח ר' מאיר זצ"ל לענין האה"ח מרת רחל ע"ה בהרה"ח ר' חיים יחזקאל זצ"ל לענין הילד בנימין ע"ה בהרה"ח ר' מרדכי יואל שיכלטס"א לענין האה"ח מרת הדסה חוה ע"ה בהרה"ח ר' יהודה זצ"ל